

**ДУ «НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ
ХІРУРГІЇ ТА СПАДКОВОЇ ПАТОЛОГІЇ
ІМЕНІ М. М. АМОСОВА НАМН УКРАЇНИ»
НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ ВІДДІЛ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Генеральний директор

**ДУ «ННЦССХ та СІП ім. М.М. Амосова
НАМН України»**

Василь ЛАЗОРИШИНЕЦЬ

Червень 2026 рік

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я»

(назва циклу спеціалізації)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Підготовки	вторинна, післядипломна спеціалізація
Галузі знань	I «Охорона здоров'я та соціального забезпечення»
Спеціальність	I2 «Медицина»
Спеціалізація	Організація та управління охороною здоров'я

Київ - 2026 рік

Розробники програми:

ЛАЗОРИШИНЕЦЬ Василь Васильович	Генеральний директор ДУ «ННЦССХ та СП ім. М.М. Амосова», доктор мед. наук, академік НАМН України, академік НАН України, професор
РУДЕНКО Анатолій Вікторович	заступник директора з наукової роботи, академік НАМН України, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії Наук України.
РУДЕНКО Костянтин Володимирович	заступник генерального директора з науково-координаційної роботи, доктор медичних наук, старший науковий співробітник, професор, член-кореспондент НАМН України.

Обговорено на засіданні Вченої ради ДУ «ННЦССХ та СП ім. М.М. Амосова НАМН України» та рекомендовано до затвердження.

«_08_» __червня_ 2026 р., протокол № _9__

ВСТУП

Робоча навчальна програма циклу спеціалізації «Організація та управління охороною здоров'я» передбачає підготовку лікарів відповідно до кваліфікаційних вимог із присвоєнням професійної кваліфікації Менеджер (управитель) з охорони здоров'я за спеціальністю «Організація та управління охороною здоров'я».

Цикл спеціалізації «Організація та управління охороною здоров'я» проводиться відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» в ДУ «ННЦССХ та СП ім. М. М. Амосова НАМН України» з урахуванням вимог наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», постанови Кабінету Міністрів України від 14.07.2021 № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я», наказу МОЗ України від 20.02.2024 № 281 «Про затвердження Порядку функціонування електронної системи забезпечення безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я», наказу МОЗ України від 16.04.2025 № 650 «Про затвердження Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та внесення змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України», а також інших чинних нормативно-правових актів, що регулюють післядипломну підготовку, організацію та управління у сфері охорони здоров'я.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальний план та програма підготовки лікарів з циклу спеціалізації «Організація та управління охороною здоров'я» є нормативним документом, в якому визначено зміст навчання та встановлено вимоги щодо обсягу та рівня професійних компетентностей лікаря.

Мета навчальної програми циклу спеціалізації «Організація та управління охороною здоров'я»: професійна підготовка публічних службовців та працівників охорони здоров'я, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування в сфері соціальної та гуманітарної політики, в галузі охорони суспільного здоров'я, що

передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Об'єкти вивчення: сфера публічного управління та адміністрування, електронне урядування, охорона здоров'я.

Передбачає набуття предметно-спеціальних компетентностей для забезпечення подальшого особистісного професійного зростання, спрямованого на соціально - економічний і політичний розвиток суспільства, території, громади та становлення громадянського суспільства.

Теоретичний зміст предметної області: термінологія, наукові концепції (теорії) публічного управління та адміністрування, управління на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях і адміністрування у всіх сферах діяльності, управління закладами охорони здоров'я, менеджмент в сфері охорони здоров'я.

Особливості програми: загальна освіта в галузі публічного управління та адміністрування в сфері охорони здоров'я.

Основні компетентності за результатами навчання:

- розробляти та управляти проєктами;
- приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології;
- генерувати нові ідеї (креативність);
- попереджати та розв'язувати конфлікти;
- представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними;
- здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України;
- самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування;
- розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програму побудовано за системою блоків, в яких надана певна теоретична та практична інформація. Курси розбиті на розділи, кожний з яких включає теми, які складаються з окремих елементів.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни, на них виносяться найбільш складні теоретичні питання дисципліни, що орієнтують слухачів на подальшу самостійну поглиблену роботу з рекомендованою літературою. У лекційному курсі використовують дидактичні засоби (мультимедійні презентації, слайди, навчальні відео, демонстрацію тематичних хворих). Лекційний та практичний етапи навчання

слухачів складаються таким чином, щоб лекція передувала практичному заняттю.

У навчальному плані циклу зазначено контингент слухачів, тривалість їх навчання, розподіл годин, відведених на вивчення розділів навчальної програми. У разі необхідності, враховуючи базовий рівень знань слухачів, робоча група може вносити корективи та доповнення до навчальних годин, які регламентовані навчальними планами, в межах 15% від загального обсягу часу.

Навчальний план та програма циклу спеціалізації доповнені переліком питань до підсумкового заліку, переліком практичних навичок, списком рекомендованих джерел.

Для виконання цієї програми під час навчання передбачено такі види навчальних занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарських занять, а також самостійну роботу слухачів. Освітній процес проводиться за очною та очно-заочною (змішаною) формами з елементами дистанційного навчання, в тому числі до 40% академічних годин (для клінічних дисциплін) з використанням технології дистанційного навчання у вигляді заочної частини циклу. Дистанційно проводяться лекції та семінарські заняття. Практичні заняття проводяться за очною формою на базі ДУ «ННЦССХ та СП імені М. М. Амосова НАМН України», в тому числі підсумковий залік або на базі закладу, який забезпечує ресурси для якісного проведення практичних занять.

Для заключного іспиту використовується атестаційна комп'ютерна тестова програма.

Лікарі, які закінчили навчання на циклі спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням професійної кваліфікації Менеджер (управитель) з охорони здоров'я.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері організації та управління охороною здоров'я, що характеризуються комплексністю, багатофакторністю та невизначеністю умов, шляхом застосування сучасних знань з менеджменту, економіки, права, громадського здоров'я, стратегічного планування та управління якістю медичної допомоги. Здатність організовувати та координувати діяльність закладів охорони здоров'я і їх структурних підрозділів, приймати обґрунтовані управлінські рішення, забезпечувати ефективне використання кадрових, фінансових, матеріально-технічних та інформаційних ресурсів, впроваджувати інноваційні технології управління, здійснювати моніторинг і оцінювання якості медичних послуг, забезпечувати дотримання нормативно-правових вимог, принципів
-----------------------------------	---

	пацієнтоорієнтованості та безпеки, а також сприяти безперервному професійному розвитку персоналу відповідно до національних і міжнародних стандартів у сфері охорони здоров'я.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до безперервного професійного розвитку, самонавчання та самовдосконалення у сфері управління охороною здоров'я. ЗК 2. Здатність застосовувати принципи доказового менеджменту, сучасні наукові підходи та нормативно-правові акти у професійній діяльності. ЗК 3. Здатність до критичного мислення, аналізу, оцінювання та синтезу інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах невизначеності, ризику та обмеженості ресурсів. ЗК 5. Здатність до ефективної комунікації з працівниками закладів охорони здоров'я, пацієнтами, представниками органів влади, громадськості та іншими зацікавленими сторонами. ЗК 6. Здатність працювати в команді, здійснювати міжсекторальну та міжпрофесійну взаємодію для забезпечення ефективного функціонування системи охорони здоров'я. ЗК 7. Здатність дотримуватися принципів професійної етики, доброчесності, конфіденційності та соціальної відповідальності в управлінській діяльності. ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально, сприяти зміцненню громадського здоров'я та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я. ЗК 9. Здатність використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні, цифрові та аналітичні технології в управлінні закладами охорони здоров'я та системою охорони здоров'я. ЗК 10. Здатність ефективно працювати в умовах високого професійного навантаження, кризових ситуацій, невизначеності та дефіциту часу. ЗК 11. Здатність забезпечувати якість і безпеку медичної допомоги, впроваджувати принципи ризик-менеджменту та системи управління якістю. ЗК 12. Здатність до лідерства, стратегічного мислення, організації роботи, управління ресурсами та координації діяльності колективів і структурних підрозділів.

	ЗК 13. Здатність до ефективної усної та письмової професійної комунікації державною мовою та використання іноземної мови у професійній діяльності. ЗК 14. Здатність оцінювати, впроваджувати та використовувати інноваційні управлінські, організаційні, медичні та цифрові технології для підвищення ефективності діяльності системи охорони здоров'я.
Професійні компетентності (за спеціальністю «Організація та управління охороною здоров'я»)	ПК 1. Здатність організовувати діяльність закладів охорони здоров'я та їх структурних підрозділів відповідно до чинного законодавства та сучасних принципів управління. ПК 2. Здатність аналізувати стан системи охорони здоров'я, визначати потреби населення у медичній допомозі та розробляти заходи щодо підвищення її доступності та якості. ПК 3. Здатність здійснювати стратегічне, тактичне та оперативне планування діяльності закладів охорони здоров'я. ПК 4. Здатність управляти кадровими ресурсами, організовувати роботу персоналу, забезпечувати професійний розвиток працівників та формувати ефективні команди. ПК 5. Здатність організовувати фінансово-економічну діяльність закладу охорони здоров'я, здійснювати аналіз витрат, планування бюджету та контроль ефективності використання ресурсів. ПК 6. Здатність застосовувати нормативно-правові акти, стандарти та регуляторні вимоги у сфері охорони здоров'я при прийнятті управлінських рішень. ПК 7. Здатність організовувати систему управління якістю медичної допомоги, впроваджувати механізми внутрішнього контролю та безпеки пацієнтів. ПК 8. Здатність здійснювати моніторинг, оцінювання та аналіз показників діяльності закладів охорони здоров'я для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. ПК 9. Здатність організовувати надання медичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій, кризових станів, епідемій та інших викликів для системи охорони здоров'я. ПК 10. Здатність управляти матеріально-технічними, інформаційними та технологічними ресурсами закладу охорони здоров'я.

	ПК 11. Здатність впроваджувати сучасні цифрові технології, медичні інформаційні системи, електронну систему охорони здоров'я та інструменти аналітики даних. ПК 12. Здатність організовувати та координувати взаємодію між закладами охорони здоров'я, органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями та іншими стейкхолдерами. ПК 13. Здатність проводити оцінку ризиків, здійснювати ризик-менеджмент та забезпечувати безперервність діяльності закладу охорони здоров'я. ПК 14. Здатність організовувати та координувати заходи з громадського здоров'я, профілактики захворювань і формування здорового способу життя населення. ПК 15. Здатність здійснювати управління змінами, впроваджувати інноваційні організаційні, управлінські та медичні технології у сфері охорони здоров'я. ПК 16. Здатність використовувати результати наукових досліджень, міжнародний досвід, сучасні стандарти та кращі практики управління для розвитку закладів і системи охорони здоров'я.
Програмні результати навчання (за спеціалізацією «Організація та управління охороною здоров'я»):	ПРН 1. Здатність застосовувати знання з менеджменту, економіки, права, громадського здоров'я та медичних наук для вирішення професійних завдань у сфері охорони здоров'я. ПРН 2. Здатність аналізувати стан системи охорони здоров'я, визначати пріоритетні проблеми та розробляти шляхи їх вирішення на основі доказових підходів. ПРН 3. Здатність здійснювати стратегічне, тактичне та оперативне планування діяльності закладів охорони здоров'я та їх структурних підрозділів. ПРН 4. Здатність організовувати діяльність закладів охорони здоров'я відповідно до чинного законодавства, нормативно-правових актів та сучасних стандартів управління. ПРН 5. Здатність оцінювати потреби населення у медичній допомозі та забезпечувати ефективне планування медичних послуг. ПРН 6. Здатність управляти кадровими ресурсами, організовувати роботу персоналу, формувати команди та забезпечувати професійний розвиток працівників.

	ПРН 7. Здатність здійснювати фінансове планування, аналіз витрат, бюджетування та контроль ефективності використання ресурсів закладу охорони здоров'я. ПРН 8. Здатність організовувати систему управління якістю медичної допомоги, забезпечувати безпеку пацієнтів та впроваджувати механізми внутрішнього контролю якості. ПРН 9. Здатність проводити моніторинг та оцінювання показників діяльності закладів охорони здоров'я, аналізувати результати та приймати обґрунтовані управлінські рішення. ПРН 10. Здатність застосовувати принципи ризик-менеджменту для попередження, виявлення та мінімізації ризиків у сфері охорони здоров'я. ПРН 11. Здатність організовувати та координувати діяльність закладів охорони здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій, кризових станів та загроз громадському здоров'ю. ПРН 12. Здатність використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, медичні інформаційні системи, електронну систему охорони здоров'я та цифрові інструменти управління. ПРН 13. Здатність здійснювати збір, аналіз, інтерпретацію та використання статистичних даних для управління закладами охорони здоров'я та оцінювання ефективності медичних програм. ПРН 14. Здатність організовувати взаємодію між закладами охорони здоров'я, органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами. ПРН 15. Здатність впроваджувати сучасні підходи до управління змінами, стратегічного розвитку та організаційного вдосконалення закладів охорони здоров'я. ПРН 16. Здатність застосовувати принципи лідерства, ефективної комунікації та командної роботи в управлінській діяльності. ПРН 17. Здатність забезпечувати дотримання етичних норм, принципів доброчесності, конфіденційності та прав пацієнтів у діяльності закладів охорони здоров'я. ПРН 18. Здатність організовувати заходи з громадського здоров'я, профілактики захворювань та формування здорового способу життя населення.
--	---

	ПРН 19. Здатність розробляти, реалізовувати та оцінювати регіональні та локальні програми охорони здоров'я. ПРН 20. Здатність здійснювати управління матеріально-технічними ресурсами, медичним обладнанням та інфраструктурою закладу охорони здоров'я. ПРН 21. Здатність організовувати процеси закупівель, логістики та ресурсного забезпечення відповідно до вимог законодавства та принципів ефективності. ПРН 22. Здатність оцінювати ефективність медичних технологій, інноваційних рішень та цифрових сервісів для їх впровадження у практику охорони здоров'я. ПРН 23. Здатність здійснювати аудит діяльності закладів охорони здоров'я та розробляти заходи щодо підвищення ефективності їх функціонування. ПРН 24. Здатність використовувати міжнародний досвід, рекомендації та найкращі практики управління охороною здоров'я для вдосконалення національної системи охорони здоров'я. ПРН 25. Здатність організовувати та проводити наукові дослідження, аналізувати наукові дані та впроваджувати результати досліджень у практику управління охороною здоров'я. ПРН 26. Здатність здійснювати оцінювання потреб населення та планувати розвиток мережі закладів охорони здоров'я відповідно до демографічних, соціальних та епідеміологічних особливостей регіону. ПРН 27. Здатність формувати та реалізовувати політику управління людськими ресурсами, включаючи мотивацію, розвиток компетентностей та оцінювання персоналу. ПРН 28. Здатність забезпечувати економічну стійкість і конкурентоспроможність закладів охорони здоров'я в умовах реформування системи охорони здоров'я. ПРН 29. Здатність здійснювати комунікацію з громадськістю, засобами масової інформації та професійними спільнотами з питань діяльності системи охорони здоров'я. ПРН 30. Здатність брати участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, спрямованої на підвищення якості, доступності та ефективності медичної допомоги населенню.
--	--

Контингент: лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей.

Код	Назва курсу	Кількість навчальних годин				
1	2	Лекції	Практ. заняття	Семін. заняття	Самост.	Разом
1. Обов'язкові компоненти						
1.1. Цикли дисциплін професійної підготовки						
01	Державна політика, стратегія та трансформації системи охорони здоров'я	4	8	16	4	32
02	Громадське здоров'я, соціальна медицина та медико-демографічний аналіз	6	12	20	2	40
03	Наукові основи, системний підхід та технології управління в охороні здоров'я	6	12	20	4	42
04	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління системою охорони здоров'я	6	8	16	-	30
05	Правові основи управління та трудових відносин у сфері охорони здоров'я	6	8	14	10	38
06	Економіка охорони здоров'я, фінансовий менеджмент та економічна стійкість закладів охорони здоров'я	4	8	20	6	38
07	Управління інфраструктурою, матеріально-технічними ресурсами та закупівлями у закладах охорони здоров'я	6	8	18	4	36
08	Управління якістю медичної допомоги та безпекою пацієнтів	4	4	10	4	22
09	Управління персоналом, лідерство та організаційний розвиток закладу охорони здоров'я	4	8	16	8	36
10	Організація та управління медичною допомогою населенню	2	4	10	4	20
	Всього	48	80	160	46	334
2. Додаткові компоненти						
2.1. Цикли дисциплін загальної підготовки						

01	Цифрове здоров'я, медична інформатика та електронна система охорони здоров'я	2	4	8	6	20
02	Військово-медична підготовка та організація медичного забезпечення в умовах воєнного стану	6	8	12	4	30
03	Радіаційна медицина, ядерна та радіаційна безпека	2	4	8	6	20
04	Організація екстреної та невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях і масових надходженнях постраждалих	4	4	10	6	24
05	Інфекційна безпека та управління інфекційними ризиками у сфері громадського здоров'я	2	4	8	4	18
06	Професійна комунікація, медична етика, психічне здоров'я та резильєнтність працівників	4	4	10	2	20
Всього		20	28	56	28	132
Державна атестація		2	-	-	-	2
Разом		70	108	216	74	468

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ
циклу спеціалізації за спеціальністю
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я»

Код ОК	Освітній компонент	Код лекції	Тема лекції	Год
1	2	3	4	5
1.1. Цикли дисциплін професійної підготовки				
01	Державна політика, стратегія та трансформації системи охорони здоров'я	01.01	Державна політика у сфері охорони здоров'я: принципи, суб'єкти, механізми формування та реалізації	2
		01.02	Стратегічні пріоритети та трансформації системи охорони здоров'я України: сучасні виклики й управлінські механізми	2
02	Громадське здоров'я, соціальна медицина та медико-демографічний аналіз	02.01	Громадське здоров'я і соціальна медицина в системі управління охороною здоров'я: сучасна парадигма, функції та соціальні детермінанти здоров'я	2
		02.02	Медико-демографічний та епідеміологічний аналіз: оцінка стану здоров'я, потреб населення та використання даних у плануванні	2

		02.03	Популяційні підходи, нерівності у здоров'ї та оцінювання результативності заходів громадського здоров'я	2
03	Наукові основи, системний підхід та технології управління в охороні здоров'я	03.01	Теорія та методологія управління в охороні здоров'я: сучасні наукові підходи, принципи та функції менеджменту	2
		03.02	Системний і процесний підходи в управлінні охороною здоров'я: моделювання процесів та організаційних структур	2
		03.03	Управлінські рішення, стратегічне та операційне планування: технології розроблення, реалізації та оцінювання	2
04	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління системою охорони здоров'я	04.01	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління: інформаційні ресурси, потоки даних та управлінська звітність	2
		04.02	Медико-статистичні показники та аналітичні методи оцінювання здоров'я населення і діяльності закладів охорони здоров'я	2
		04.03	Управлінська аналітика, моніторинг, KPI та візуалізація даних для прийняття управлінських рішень	2
05	Правові основи управління та трудових відносин у сфері охорони здоров'я	05.01	Правове регулювання системи охорони здоров'я: повноваження суб'єктів управління та правовий статус закладів охорони здоров'я	2
		05.02	Трудові відносини та кадрове правове забезпечення закладу охорони здоров'я: трудові договори, робочий час, оплата праці та кадрові процедури	2
		05.03	Права пацієнтів і медичних працівників, юридична відповідальність, захист інформації та запобігання корупційним ризикам	2
06	Економіка охорони здоров'я, фінансовий менеджмент та економічна стійкість закладів охорони здоров'я	06.01	Економіка охорони здоров'я та фінансовий менеджмент: ресурси, витрати, доходи, фінансове планування і бюджетування	2
		06.02	Фінансування медичних послуг, Програма медичних гарантій та економічна стійкість закладів охорони здоров'я	2
07	Управління інфраструктурою, матеріально-технічними ресурсами та закупівлями у закладах охорони здоров'я	07.01	Інфраструктура закладу охорони здоров'я як об'єкт управління: планування, експлуатація, безбар'єрність та безперервність діяльності	2
		07.02	Безпечне і стійке робоче середовище: охорона праці, інженерна та енергетична стійкість, управління господарськими ризиками	2
		07.03	Управління матеріально-технічними ресурсами, медичним обладнанням та закупівлями у закладах охорони здоров'я	2
08	Управління якістю медичної допомоги та безпекою пацієнтів	08.01	Система управління якістю медичної допомоги: стандартизація, клінічне управління, індикатори якості та внутрішній аудит	2
		08.02	Безпека пацієнтів і клінічні ризики: культура безпеки, моніторинг інцидентів та безперервне поліпшення якості	2

09	Управління персоналом, лідерство та організаційний розвиток закладу охорони здоров'я	09.01	Стратегічне управління людськими ресурсами, лідерство та організаційна культура закладу охорони здоров'я	2
		09.02	Управління змінами, організаційна стійкість і ризик-менеджмент у діяльності закладу охорони здоров'я	2
10	Організація та управління медичною допомогою населенню	10.01	Організація медичної допомоги населенню: рівні, маршрути пацієнтів, інтеграція та безперервність медичної і реабілітаційної допомоги	2
Всього за циклами дисциплін професійної підготовки				48
2.1. Цикли дисциплін загальної підготовки				
01	Цифрове здоров'я, медична інформатика та електронна система охорони здоров'я	Д01.01	Цифрове здоров'я та електронна система охорони здоров'я: архітектура, електронні сервіси, дані та цифрова трансформація управління	2
02	Військово-медична підготовка та організація медичного забезпечення в умовах воєнного стану	Д02.01	Система медичного забезпечення в умовах воєнного стану: принципи, рівні, сили і засоби	2
		Д02.02	Організація медичної евакуації, маршрутизації та взаємодії цивільної і військової систем охорони здоров'я	2
		Д02.03	Управління готовністю закладу охорони здоров'я до роботи в умовах бойових дій, масових втрат та дефіциту ресурсів	2
03	Радіаційна медицина, ядерна та радіаційна безпека	Д03.01	Радіаційні та ядерні ризики: медичні наслідки, принципи радіаційного захисту та організація реагування системи охорони здоров'я	2
04	Організація екстреної та невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях і масових надходженнях постраждалих	Д04.01	Організація екстреної медичної допомоги та медичного сортування при надзвичайних ситуаціях і масових надходженнях постраждалих	2
		Д04.02	Управління ресурсами, маршрутизацією та міжвідомчою взаємодією під час ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій	2
05	Інфекційна безпека та управління інфекційними ризиками у сфері громадського здоров'я	Д05.01	Інфекційна безпека у сфері громадського здоров'я: епідеміологічний нагляд, інфекційний контроль, імунопрофілактика та антимікробна резистентність	2
06	Професійна комунікація, медична етика, психічне здоров'я та резильєнтність працівників	Д06.01	Професійна комунікація і медична етика в управлінні: пацієнт-орієнтована взаємодія, командна комунікація та складні розмови	2
		Д06.02	Психічне здоров'я та резильєнтність працівників: профілактика професійного вигорання і формування психологічно безпечного робочого середовища	2
Всього за циклами дисциплін загальної підготовки				20
Всього фактичних лекційних годин				68

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
циклу спеціалізації за спеціальністю
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я»

Код ОК	Освітній компонент	Код прак. заняття	Тема практичного заняття	Години
1	2	3	4	5
1.1. Цикли дисциплін професійної підготовки				
01	Державна політика, стратегія та трансформації системи охорони здоров'я	П01.01	Аналіз державної політики у сфері охорони здоров'я та її стейкхолдерів	2
		П01.02	Розроблення стратегічних цілей і заходів розвитку системи охорони здоров'я	2
		П01.03	Оцінювання впливу трансформацій системи охорони здоров'я на діяльність ЗОЗ	2
		П01.04	Формування індикаторів моніторингу реалізації стратегічних змін	2
02	Громадське здоров'я, соціальна медицина та медико-демографічний аналіз	П02.01	Розрахунок та інтерпретація демографічних показників	2
		П02.02	Аналіз показників захворюваності, поширеності, смертності та інвалідності	2
		П02.03	Оцінювання соціальних детермінант і нерівностей у здоров'ї	2
		П02.04	Епідеміологічний аналіз даних для управлінських рішень	2
		П02.05	Оцінювання потреб населення у медичних послугах	2
		П02.06	Розроблення популяційного втручання у сфері громадського здоров'я	2
03	Наукові основи, системний підхід та технології управління в охороні здоров'я	П03.01	Побудова моделі системи управління ЗОЗ	2
		П03.02	Моделювання ключового процесу ЗОЗ за процесним підходом	2
		П03.03	Аналіз та удосконалення організаційної структури ЗОЗ	2
		П03.04	Розроблення й обґрунтування управлінського рішення	2
		П03.05	SWOT- та PESTEL-аналіз середовища ЗОЗ	2
		П03.06	Розроблення стратегічного й операційного плану діяльності	2
04	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління системою охорони здоров'я	П04.01	Формування інформаційної моделі управлінського завдання	2
		П04.02	Розрахунок та інтерпретація показників діяльності ЗОЗ	2
		П04.03	Формування системи КРІ для ЗОЗ або структурного підрозділу	2
		П04.04	Підготовка аналітичної записки та візуалізація управлінських даних	2
05	Правові основи управління та трудових відносин у сфері охорони здоров'я	П05.01	Аналіз правового статусу ЗОЗ та повноважень органів управління	2
		П05.02	Розв'язання кейсів щодо прав пацієнтів, інформованої згоди й медичної таємниці	2
		П05.03	Розв'язання кадрових кейсів щодо виникнення, зміни та припинення трудових відносин	2

		П05.04	Правова експертиза управлінського рішення та оцінювання юридичних і корупційних ризиків	2
06	Економіка охорони здоров'я, фінансовий менеджмент та економічна стійкість закладів охорони здоров'я	П06.01	Класифікація витрат і розрахунок собівартості медичної послуги	2
		П06.02	Планування доходів, витрат і бюджету структурного підрозділу	2
		П06.03	Аналіз фінансового плану та показників фінансової стійкості ЗОЗ	2
		П06.04	Оцінювання економічної ефективності управлінського рішення та аналіз беззбитковості	2
07	Управління інфраструктурою, матеріально-технічними ресурсами та закупівлями у закладах охорони здоров'я	П07.01	Оцінювання інфраструктурних потреб і пріоритетів розвитку ЗОЗ	2
		П07.02	Планування потреби в медичному обладнанні та матеріально-технічних ресурсах	2
		П07.03	Формування потреби та плану закупівель ЗОЗ	2
		П07.04	Розроблення заходів безперервності діяльності та управління інфраструктурними ризиками	2
08	Управління якістю медичної допомоги та безпекою пацієнтів	П08.01	Розроблення системи індикаторів якості медичної допомоги	2
		П08.02	Аналіз інциденту безпеки пацієнта та визначення першопричин	2
09	Управління персоналом, лідерство та організаційний розвиток закладу охорони здоров'я	П09.01	Планування потреби у персоналі та аналіз кадрового забезпечення	2
		П09.02	Розроблення профілю посади, критеріїв добору й адаптації працівника	2
		П09.03	Формування системи оцінювання результативності та мотивації персоналу	2
		П09.04	Розроблення плану управління організаційними змінами	2
10	Організація та управління медичною допомогою населенню	П10.01	Побудова маршруту пацієнта та оцінювання безперервності допомоги	2
		П10.02	Оцінювання доступності, результативності та ресурсного забезпечення медичної допомоги	2
Всього практичних годин за обов'язковими компонентами				80
2.1. Цикли дисциплін загальної підготовки				
01	Цифрове здоров'я, медична інформатика та електронна система охорони здоров'я	ДП01.01	Аналіз цифрового маршруту пацієнта та інформаційних потоків ЕСОЗ	2
		ДП01.02	Оцінювання якості даних, інформаційної безпеки та цифрових ризиків ЗОЗ	2
02	Військово-медична підготовка та організація медичного забезпечення в умовах воєнного стану	ДП02.01	Планування медичного забезпечення ЗОЗ в умовах воєнного стану	2
		ДП02.02	Організація медичної евакуації та маршрутизації постраждалих	2

		ДП02.03	Моделювання взаємодії цивільної і військової систем медичного забезпечення	2
		ДП02.04	Планування роботи ЗОЗ при масовому надходженні постраждалих і дефіциті ресурсів	2
03	Радіаційна медицина, ядерна та радіаційна безпека	ДП03.01	Оцінювання радіаційної обстановки та заходів захисту	2
		ДП03.02	Розроблення алгоритму дій ЗОЗ при радіаційній або ядерній події	2
04	Організація екстреної та невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях і масових надходженнях постраждалих	ДП04.01	Медичне сортування при масовому надходженні постраждалих	2
		ДП04.02	Розроблення плану готовності ЗОЗ до надзвичайної ситуації	2
05	Інфекційна безпека та управління інфекційними ризиками у сфері громадського здоров'я	ДП05.01	Оцінювання інфекційних ризиків та заходів інфекційного контролю	2
		ДП05.02	Аналіз даних епідеміологічного нагляду та планування профілактичних заходів	2
06	Професійна комунікація, медична етика, психічне здоров'я та резильєнтність працівників	ДП06.01	Відпрацювання пацієнт-орієнтованої та командної комунікації	2
		ДП06.02	Оцінювання психосоціальних ризиків і розроблення заходів підтримки резильєнтності персоналу	2
Всього практичних годин за додатковими компонентами				28
ВСЬОГО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ				108

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

циклу спеціалізації за спеціальністю «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я»

Код ОК	Освітній компонент	Код семінару	Тема семінар. заняття	Години
1	2	3	4	5
1.1. Цикли дисциплін професійної підготовки				
01	Державна політика, стратегія та трансформації системи охорони здоров'я	С01.01	Державна політика у сфері охорони здоров'я: сучасні пріоритети та механізми реалізації	2
		С01.02	Стратегічне управління розвитком системи охорони здоров'я України	2
		С01.03	Трансформації системи охорони здоров'я: досягнення, проблеми та перспективи	2
		С01.04	Роль держави і місцевого самоврядування в управлінні охороною здоров'я	2
		С01.05	Автономізація та управлінська відповідальність ЗОЗ	2
		С01.06	Стійкість системи охорони здоров'я в умовах воєнного стану	2
		С01.07	Післявоєнне відновлення та модернізація системи охорони здоров'я	2
		С01.08	Європейська інтеграція системи охорони здоров'я України	2

02	Громадське здоров'я, соціальна медицина та медико-демографічний аналіз	C02.01	Громадське здоров'я як складова сучасної системи охорони здоров'я	2
		C02.02	Соціальна медицина в управлінні здоров'ям населення	2
		C02.03	Соціальні детермінанти здоров'я	2
		C02.04	Нерівності у здоров'ї та шляхи їх зменшення	2
		C02.05	Медико-демографічна ситуація в Україні	2
		C02.06	Захворюваність і смертність як індикатори управлінського планування	2
		C02.07	Епідеміологічні показники в управлінських рішеннях	2
		C02.08	Оцінювання потреб населення у медичній допомозі	2
		C02.09	Популяційні втручання у громадському здоров'ї	2
		C02.10	Міжсекторальна взаємодія у сфері громадського здоров'я	2
03	Наукові основи, системний підхід та технології управління в охороні здоров'я	C03.01	Сучасні теорії та школи менеджменту в охороні здоров'я	2
		C03.02	Принципи і функції управління ЗОЗ	2
		C03.03	Системний підхід у менеджменті охорони здоров'я	2
		C03.04	Процесний підхід та управління процесами ЗОЗ	2
		C03.05	Організаційні структури в системі охорони здоров'я	2
		C03.06	Управлінське рішення: моделі та критерії якості	2
		C03.07	Методи обґрунтування управлінських рішень	2
		C03.08	Стратегічне планування діяльності ЗОЗ	2
		C03.09	Операційне планування та управління виконанням	2
		C03.10	Контроль, моніторинг і оцінювання результативності управління	2
04	Інформаційно-аналітичне забезпечення управління системою охорони здоров'я	C04.01	Інформація як стратегічний ресурс управління	2
		C04.02	Якість, повнота і достовірність управлінських даних	2
		C04.03	Медико-статистична інформація та її управлінське значення	2
		C04.04	Система показників діяльності ЗОЗ	2
		C04.05	Управлінська звітність: зміст і вимоги	2
		C04.06	KPI у діяльності ЗОЗ: можливості та обмеження	2
		C04.07	Data-driven management у сфері охорони здоров'я	2
		C04.08	Візуалізація даних і комунікація управлінських результатів	2
05	Правові основи управління та трудових відносин у сфері охорони здоров'я	C05.01	Система правового регулювання охорони здоров'я України	2

		C05.02	Правовий статус і автономія ЗОЗ	2
		C05.03	Права пацієнтів і механізми їх забезпечення	2
		C05.04	Права та професійні обов'язки медичних працівників	2
		C05.05	Інформована згода, конфіденційність і медична таємниця	2
		C05.06	Трудові відносини у ЗОЗ: актуальні питання	2
		C05.07	Робочий час, відпочинок та оплата праці медичних працівників	2
06	Економіка охорони здоров'я, фінансовий менеджмент та економічна стійкість закладів охорони здоров'я	C06.01	Економіка охорони здоров'я: ресурси, потреби та пріоритети	2
		C06.02	Ринок медичних послуг і особливості його функціонування	2
		C06.03	Сучасні механізми фінансування медичної допомоги	2
		C06.04	Програма медичних гарантій у системі фінансування	2
		C06.05	Фінансова автономія ЗОЗ	2
		C06.06	Фінансове планування та бюджетування	2
		C06.07	Управління витратами ЗОЗ	2
		C06.08	Ціноутворення на медичні послуги	2
		C06.09	Економічна ефективність управлінських рішень	2
		C06.10	Фінансова стійкість та управління фінансовими ризиками	2
07	Управління інфраструктурою, матеріально-технічними ресурсами та закупівлями у закладах охорони здоров'я	C07.01	Сучасна медична інфраструктура та принципи її розвитку	2
		C07.02	Управління життєвим циклом інфраструктурних об'єктів	2
		C07.03	Безбар'єрність і доступність середовища ЗОЗ	2
		C07.04	Безпека та сталість робочого середовища	2
		C07.05	Управління медичним обладнанням	2
		C07.06	Управління матеріально-технічними ресурсами	2
		C07.07	Планування закупівель у сфері охорони здоров'я	2
		C07.08	Ефективність і доброчесність закупівель	2
		C07.09	Безперервність діяльності та інфраструктурна стійкість ЗОЗ	2
08	Управління якістю медичної допомоги та безпекою пацієнтів	C08.01	Якість медичної допомоги: сучасні підходи та критерії	2
		C08.02	Стандартизація і клінічне управління	2
		C08.03	Індикатори якості медичної допомоги	2
		C08.04	Культура безпеки пацієнтів	2
		C08.05	Управління клінічними ризиками	2
09	Управління персоналом, лідерство та	C09.01	Стратегічне управління людськими ресурсами	2

	організаційний розвиток закладу охорони здоров'я			
		C09.02	Кадрове планування в ЗОЗ	2
		C09.03	Лідерство керівника та сучасні стилі управління	2
		C09.04	Організаційна культура ЗОЗ	2
		C09.05	Психологічна безпека колективу	2
		C09.06	Мотивація та оцінювання результативності персоналу	2
		C09.07	Професійний розвиток і безперервне навчання персоналу	2
		C09.08	Управління конфліктами та командна взаємодія	2
10	Організація та управління медичною допомогою населенню	C10.01	Сучасні моделі організації медичної допомоги населенню	2
		C10.02	Первинна, спеціалізована та екстрена медична допомога: управлінська взаємодія	2
		C10.03	Маршрутизація пацієнтів	2
		C10.04	Інтеграція та безперервність медичної допомоги	2
		C10.05	Пацієнт-орієнтованість, доступність і результативність медичної допомоги	2
Всього семінарських годин за обов'язковими компонентами				160
2.1. Цикли дисциплін загальної підготовки				
01	Цифрове здоров'я, медична інформатика та електронна система охорони здоров'я	ДС01.01	Цифрова трансформація охорони здоров'я	2
		ДС01.02	Архітектура та функціонування ЕСОЗ	2
		ДС01.03	Управління медичними даними	2
		ДС01.04	Інформаційна безпека і цифрова зрілість ЗОЗ	2
02	Військово-медична підготовка та організація медичного забезпечення в умовах воєнного стану	ДС02.01	Організація медичного забезпечення в умовах воєнного стану	2
		ДС02.02	Взаємодія цивільної та військової систем охорони здоров'я	2
		ДС02.03	Медична евакуація та маршрутизація постраждалих	2
		ДС02.04	Організація допомоги при масових санітарних втратах	2
		ДС02.05	Ресурсне забезпечення ЗОЗ в умовах війни	2
		ДС02.06	Стійкість і безперервність роботи ЗОЗ	2
03	Радіаційна медицина, ядерна та радіаційна безпека	ДС03.01	Радіаційні та ядерні ризики для системи охорони здоров'я	2
		ДС03.02	Медичні наслідки радіаційного впливу	2
		ДС03.03	Організація реагування на радіаційні аварії	2
		ДС03.04	Радіаційний захист персоналу, пацієнтів і населення	2
04	Організація екстреної та невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях і	ДС04.01	Організація екстреної медичної допомоги при НС	2

	масових надходженнях постраждалих			
		ДС04.02	Медичне сортування при масових надходженнях	2
		ДС04.03	Управління потоками постраждалих і ресурсами	2
		ДС04.04	Маршрутизація та міжвідомча взаємодія	2
		ДС04.05	Госпітальна готовність до надзвичайних ситуацій	2
05	Інфекційна безпека та управління інфекційними ризиками у сфері громадського здоров'я	ДС05.01	Система інфекційного контролю в ЗОЗ	2
		ДС05.02	Управління інфекційними ризиками	2
		ДС05.03	Епідеміологічний нагляд та готовність до спалахів	2
		ДС05.04	Біологічні загрози та особливо небезпечні інфекції	2
06	Професійна комунікація, медична етика, психічне здоров'я та резильєнтність працівників	ДС06.01	Професійна комунікація та пацієнт-орієнтована взаємодія	2
		ДС06.02	Медична етика і деонтологія в управлінській практиці	2
		ДС06.03	Командна комунікація та управління конфліктами	2
		ДС06.04	Психічне здоров'я і професійне вигорання	2
		ДС06.05	Резильєнтність та психологічно безпечне робоче середовище	2
Всього семінарських годин за додатковими компонентами				56
ВСЬОГО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ				216

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання лікарів, які проходять цикл спеціалізації з метою набуття вторинної лікарської спеціальності, здійснюється відповідно до законодавства України у сфері охорони здоров'я та післядипломної освіти, нормативно-правових актів Міністерства охорони здоров'я України та локальних нормативних документів закладу освіти.

Спеціалізація спрямована на набуття лікарем теоретичних знань, практичних умінь, професійних компетентностей та рівня професійної самостійності, необхідних для виконання професійної діяльності за відповідною лікарською спеціальністю.

Метою оцінювання є визначення ступеня досягнення програмних результатів навчання, рівня сформованості професійних компетентностей та готовності лікаря до самостійної професійної діяльності за спеціальністю, що набувається.

Оцінювання ґрунтується на принципах об'єктивності, валідності, надійності, компетентнісної спрямованості, систематичності, прозорості, єдності вимог, академічної доброчесності, медичної етики та деонтології, доказової медицини і безпеки пацієнта.

Форми, методи, критерії та порядок оцінювання доводяться до відома слухачів на початку циклу спеціалізації.

Види оцінювання

Під час навчання на циклі спеціалізації застосовуються:

1. **вхідне оцінювання;**
2. **поточне (формувальне) оцінювання;**
3. **оцінювання практичних умінь і професійних компетентностей;**
4. **підсумкове оцінювання та атестація.**

Вхідне оцінювання

Вхідне оцінювання проводиться на початку циклу спеціалізації з метою визначення вихідного рівня теоретичної та практичної підготовки лікаря, виявлення освітніх потреб та визначення питань, які потребують поглибленого опрацювання в процесі навчання.

Вхідне оцінювання може включати тестування, співбесіду, розв'язання клінічних і ситуаційних завдань та/або оцінювання базових практичних умінь.

Результати вхідного оцінювання мають переважно діагностичний характер і використовуються для оптимізації освітнього процесу.

Поточне (формувальне) оцінювання

Поточне оцінювання здійснюється протягом усього циклу спеціалізації під час лекційних, семінарських, практичних занять, клінічних розборів, симуляційних тренінгів та інших видів навчальної діяльності.

Поточне оцінювання спрямоване на визначення динаміки набуття професійних компетентностей, своєчасне виявлення прогалин у підготовці та надання слухачеві конструктивного зворотного зв'язку.

Для поточного оцінювання можуть застосовуватися:

- тестовий контроль теоретичних знань;
- усне опитування та структурована співбесіда;
- розв'язання клінічних і ситуаційних задач;
- аналіз та обговорення клінічних випадків;
- оцінювання діагностичного та клінічного мислення;
- виконання практичних завдань;
- безпосереднє спостереження за виконанням практичних навичок;
- участь у клінічних розборах, семінарах і дискусіях;
- виконання симуляційних клінічних сценаріїв;
- оцінювання професійної комунікації та взаємодії в мультидисциплінарній команді;
- оцінювання ведення медичної документації;
- інші методи, передбачені програмою циклу спеціалізації.

Результати поточного оцінювання використовуються для коригування навчання та визначення готовності лікаря до переходу до складніших видів професійної діяльності.

Оцінювання практичних умінь і професійних компетентностей

Практична підготовка є обов'язковою складовою циклу спеціалізації. Лікар повинен опанувати практичні навички та професійні компетентності, визначені програмою спеціалізації за відповідною лікарською спеціальністю.

Практичні вміння можуть оцінюватися під час роботи з пацієнтами, проведення клінічних розборів, практичних занять, симуляційного навчання та виконання стандартизованих професійних завдань.

Під час оцінювання практичної підготовки враховуються:

- правильність збору та інтерпретації клінічної інформації;
- обґрунтованість діагностичного пошуку;
- здатність формулювати клінічний діагноз;
- обґрунтованість вибору лікувальної та/або профілактичної тактики;
- правильність і безпечність виконання практичних процедур та маніпуляцій;
- здатність оцінювати показання, протипоказання, ризики та можливі ускладнення;
- дотримання клінічних настанов, стандартів і протоколів медичної допомоги;
- інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних досліджень;
- здатність приймати самостійні клінічні рішення в межах відповідної спеціальності;
- професійна комунікація з пацієнтом, його представниками та членами мультидисциплінарної команди;
- дотримання принципів медичної етики, деонтології та безпеки пацієнта.

За доцільності можуть застосовуватися стандартизовані інструменти оцінювання професійної діяльності: **Mini-CEX, DOPS, Case-Based Discussion (CbD)** та інші методи безпосереднього оцінювання професійної діяльності, адаптовані до змісту конкретної спеціальності.

Для оцінювання практичних навичок можуть використовуватися реальні або стандартизовані пацієнти, манекени, фантоми, тренажери, симуляційне обладнання, медична апаратура, клінічні сценарії, результати лабораторних та інструментальних досліджень, медична документація та набори клінічних даних.

Повне виконання навчального плану і програми циклу спеціалізації є обов'язковою умовою допуску до підсумкового оцінювання та атестації. Чинне регулювання спеціалізації також пов'язує завершення навчання з виконанням програми та проходженням відповідного підсумкового оцінювання.

Підсумкове оцінювання

Підсумкове оцінювання проводиться після завершення навчального плану та програми циклу спеціалізації і спрямоване на комплексне визначення

рівня теоретичної та практичної підготовки лікаря і його готовності до професійної діяльності за спеціальністю.

Підсумкове оцінювання доцільно проводити комплексно та включати:

- тестовий контроль теоретичних знань;
- оцінювання практичних умінь та професійних компетентностей;
- розв'язання клінічних та/або ситуаційних завдань;
- співбесіду зі спеціальності.

Тестові завдання повинні охоплювати основні розділи програми спеціалізації та перевіряти не лише відтворення теоретичних знань, а й здатність застосовувати їх для прийняття клінічних рішень.

Оцінювання практичної підготовки має визначати здатність лікаря інтегрувати теоретичні знання, клінічне мислення та практичні вміння під час вирішення професійних завдань, передбачених відповідною спеціальністю.

Атестація на визначення знань та практичних навичок

Лікарі, які в повному обсязі виконали навчальний план і програму циклу спеціалізації, підлягають **атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» за відповідною спеціальністю**. Саме такий принцип закріплений нормативно для вторинної лікарської спеціалізації.

Атестація проводиться атестаційною комісією, створеною закладом освіти відповідно до вимог чинного законодавства. Нормативне регулювання передбачає атестацію осіб, які пройшли цикли спеціалізації, для визначення знань і практичних навичок із присвоєнням звання лікаря-спеціаліста.

Атестація має забезпечувати комплексне оцінювання:

- рівня теоретичних знань за спеціальністю;
- клінічного мислення;
- здатності застосовувати знання у професійних ситуаціях;
- рівня оволодіння практичними навичками;
- здатності інтерпретувати результати діагностичних досліджень;
- обґрунтованості діагностичної та лікувальної тактики;
- готовності до самостійного виконання професійних функцій за відповідною спеціальністю.

Практична складова атестації

Оцінювання практичних умінь може проводитися шляхом виконання стандартизованих практичних і клінічних завдань відповідно до програми циклу спеціалізації.

При проведенні практичного оцінювання можуть використовуватися клінічні випадки, стандартизовані або віртуальні пацієнти, манекени, фантоми, симуляційні сценарії, медична апаратура та інструментарій, результати лабораторних та інструментальних досліджень, медичні зображення та інші матеріали відповідно до специфіки лікарської спеціальності.

Співбесіда зі спеціальності

Співбесіда спрямована на підсумкове визначення рівня професійної підготовки лікаря та передбачає оцінювання здатності:

- аналізувати клінічну інформацію;
- здійснювати диференційну діагностику;
- обґрунтовувати діагноз;
- визначати тактику ведення пацієнта;
- застосовувати сучасні клінічні рекомендації;
- оцінювати ризики та прогноз;
- приймати професійні рішення;
- аргументовано пояснювати обрану клінічну тактику.

За результатами атестації атестаційна комісія приймає рішення щодо відповідності рівня теоретичної та практичної підготовки лікаря вимогам відповідної спеціальності та присвоєння звання **«лікар-спеціаліст»**.

Результати атестації оформлюються в установленому порядку. Особам, які успішно завершили цикл спеціалізації та пройшли передбачене нормативними актами оцінювання, видається відповідний сертифікат лікаря-спеціаліста із присвоєнням професійної кваліфікації за відповідною спеціальністю.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО АТЕСТАЦІЇ
З ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я»**

1. Поняття системи охорони здоров'я. Основні елементи та суб'єкти системи охорони здоров'я України.
2. Основні принципи державної політики у сфері охорони здоров'я.
3. Конституційні засади права людини на охорону здоров'я і медичну допомогу.
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: структура, предмет регулювання та сучасне значення.
5. Повноваження Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Міністерства охорони здоров'я України у сфері охорони здоров'я.
6. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я.
7. Роль Національної служби здоров'я України в системі управління та фінансування охорони здоров'я.
8. Основні стратегічні напрями розвитку системи охорони здоров'я України до 2030 року.
9. Цілі та очікувані результати реалізації Стратегії розвитку системи охорони здоров'я України на період до 2030 року.
10. Європейська інтеграція України у сфері охорони здоров'я: основні напрями адаптації законодавства та управлінських практик.
11. Сучасна модель фінансування системи охорони здоров'я України.
12. Програма державних гарантій медичного обслуговування населення: поняття, принципи та структура.
13. Особливості реалізації Програми медичних гарантій у 2026 році.
14. Принцип «гроші йдуть за пацієнтом»: зміст та практичне значення.
15. Порядок укладення договорів закладів охорони здоров'я з НСЗУ.
16. Вимоги до надавача медичних послуг для укладення договору з НСЗУ.
17. Пакети медичних послуг у межах Програми медичних гарантій: принципи формування та оплати.
18. Методи оплати медичних послуг у межах Програми медичних гарантій.
19. Моніторинг виконання договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій.
20. Відповідальність надавача медичних послуг за невиконання умов договору з НСЗУ.
21. Джерела фінансування закладів охорони здоров'я.
22. Фінансовий план закладу охорони здоров'я: структура, порядок формування та контроль виконання.
23. Бюджетування як інструмент управління закладом охорони здоров'я.
24. Планування доходів і витрат закладу охорони здоров'я.
25. Постійні та змінні витрати закладу охорони здоров'я.
26. Собівартість медичної послуги: поняття, структура та практичне застосування.
27. Аналіз беззбитковості діяльності закладу охорони здоров'я.
28. Основні показники фінансової стійкості закладу охорони здоров'я.
29. Ліквідність, платоспроможність та фінансова результативність закладу охорони здоров'я.
30. Управлінський облік у закладі охорони здоров'я.
31. Використання фінансових та нефінансових КРІ у діяльності закладу охорони здоров'я.
32. Автономізація закладів охорони здоров'я та її управлінські наслідки.
33. Правовий статус комунального некомерційного підприємства у сфері охорони здоров'я.
34. Повноваження власника та керівника закладу охорони здоров'я.
35. Корпоративне управління у сфері охорони здоров'я.
36. Наглядові ради закладів охорони здоров'я: мета, функції та місце у системі управління.
37. Стратегічне планування діяльності закладу охорони здоров'я.
38. Місія, бачення, стратегічні цілі та операційні завдання закладу охорони здоров'я.

39. SWOT-аналіз у стратегічному управлінні закладом охорони здоров'я.
40. Управління змінами у закладі охорони здоров'я.
41. Управління ризиками у медичній організації.
42. Бізнес-план у діяльності закладу охорони здоров'я: структура, призначення та джерела інформації.
43. Управлінське рішення: поняття, етапи підготовки, прийняття, реалізації та оцінювання результатів.
44. Методи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності.
45. Функції менеджменту в охороні здоров'я: планування, організація, мотивація, координація та контроль.
46. Системний підхід до управління закладом охорони здоров'я.
47. Процесний підхід до управління медичною організацією.
48. Проєктний менеджмент у сфері охорони здоров'я.
49. Управління ефективністю медичної організації.
50. Лідерство в охороні здоров'я: сучасні моделі та компетентності керівника.
51. Стилі керівництва та ситуаційне лідерство.
52. Формування та розвиток управлінської команди закладу охорони здоров'я.
53. Делегування повноважень та відповідальності.
54. Організаційна культура закладу охорони здоров'я.
55. Управління конфліктами у медичному колективі.
56. Внутрішні комунікації в закладі охорони здоров'я.
57. Управління кадровими ресурсами системи охорони здоров'я.
58. Планування потреби у медичних кадрах.
59. Добір, адаптація, оцінювання та розвиток персоналу закладу охорони здоров'я.
60. Мотивація медичних працівників: фінансові та нефінансові інструменти.
61. Оцінювання результативності працівників закладу охорони здоров'я.
62. Безперервний професійний розвиток працівників сфери охорони здоров'я.
63. Професійне вигорання медичних працівників: організаційні фактори та управлінські заходи профілактики.
64. Основні положення трудового законодавства, які повинен враховувати керівник закладу охорони здоров'я.
65. Особливості трудових відносин в умовах воєнного стану.
66. Укладення, зміна та припинення трудового договору.
67. Робочий час, час відпочинку та особливості організації змінної роботи медичних працівників.
68. Дистанційна робота та інші сучасні форми організації праці.
69. Колективні договори у закладах охорони здоров'я.
70. Охорона праці та відповідальність керівника закладу охорони здоров'я.
71. Система управління якістю медичної допомоги.
72. Поняття якості медичної допомоги та основні критерії її оцінювання.
73. Клінічна та управлінська якість: співвідношення понять.
74. Внутрішній контроль якості медичної допомоги.
75. Клінічний аудит як інструмент управління якістю.
76. Індикатори якості медичної допомоги.
77. Безпека пацієнтів як складова системи управління якістю.
78. Управління медичними помилками та небажаними подіями.
79. Культура безпеки у закладі охорони здоров'я.
80. Доказова медицина як основа управління якістю медичної допомоги.
81. Клінічні настанови, стандарти медичної допомоги та клінічні маршрути пацієнта.
82. Пацієнтоцентричність як принцип сучасної системи охорони здоров'я.
83. Права та обов'язки пацієнта.

84. Інформована згода на медичне втручання.
85. Медична таємниця та захист інформації про стан здоров'я.
86. Правові та етичні аспекти комунікації медичного працівника з пацієнтом.
87. Електронна система охорони здоров'я: призначення, структура та основні компоненти.
88. Центральна база даних та медичні інформаційні системи в ЕСОЗ.
89. Роль електронних медичних записів в управлінні медичною допомогою.
90. Захист персональних та медичних даних в ЕСОЗ.
91. Використання даних ЕСОЗ для управлінських рішень.
92. Телемедицина: поняття, форми та сучасний порядок організації надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини.
93. Управлінські вимоги до організації телемедичних послуг.
94. Цифрова трансформація закладу охорони здоров'я.
95. Використання аналітики даних і VI-інструментів у менеджменті охорони здоров'я.
96. Можливості та ризики застосування штучного інтелекту у сфері охорони здоров'я.
97. Ліцензування господарської діяльності з медичної практики.
98. Організаційні, кадрові та технологічні вимоги Ліцензійних умов провадження медичної практики.
99. Підстави та порядок внесення змін до відомостей ліцензіата.
100. Відповідальність керівника за дотримання Ліцензійних умов.
101. Система громадського здоров'я України: структура та основні принципи.
102. Функції та завдання системи громадського здоров'я.
103. Епідеміологічний нагляд як елемент управління громадським здоров'ям.
104. Профілактика захворювань і зміцнення здоров'я населення.
105. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я та управлінські механізми реагування.
106. Організація медичної допомоги в умовах воєнного стану.
107. Забезпечення безперервності роботи закладу охорони здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій.
108. План безперервності діяльності закладу охорони здоров'я.
109. Організація евакуації пацієнтів і медичного персоналу в умовах надзвичайних ситуацій.
110. Управління медичними ресурсами в умовах дефіциту та кризових ситуацій.
111. Госпітальний округ: поняття, мета та принципи функціонування.
112. Госпітальний кластер та його роль в організації спеціалізованої медичної допомоги.
113. Спроможна мережа закладів охорони здоров'я: поняття, критерії та принципи формування.
114. Загальний, кластерний та надкластерний заклади охорони здоров'я: функції та місце у спроможній мережі.
115. Організація маршрутів пацієнтів у межах госпітального округу.
116. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку спроможної мережі.
117. Організація первинної медичної допомоги в сучасній системі охорони здоров'я.
118. Організація спеціалізованої медичної допомоги.
119. Організація екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.
120. Організація паліативної та хоспісної допомоги.
121. Система реабілітації у сфері охорони здоров'я.
122. Мультидисциплінарний принцип організації реабілітаційної допомоги.
123. Індивідуальний реабілітаційний план та роль мультидисциплінарної реабілітаційної команди.
124. Система охорони психічного здоров'я України: сучасна правова та організаційна модель.

125. Інтеграція послуг з психічного здоров'я у загальну систему медичної допомоги.
126. Організація центрів ментального здоров'я.
127. Управління послугами з психічного здоров'я з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
128. Організація системи крові в Україні та вимоги до безпеки і якості донорської крові та компонентів крові.
129. Фармацевтичне забезпечення як складова системи охорони здоров'я.
130. Реімбурсація лікарських засобів та програма «Доступні ліки».
131. Медичні технології та оцінка медичних технологій як інструмент прийняття управлінських рішень.
132. Централізовані закупівлі лікарських засобів і медичних виробів.
133. Організація закупівель у закладі охорони здоров'я.
134. Управління медичним обладнанням: планування потреби, експлуатація та оновлення.
135. Енергетична та інфраструктурна стійкість закладу охорони здоров'я.
136. Медична статистика як інструмент управління системою охорони здоров'я.
137. Основні показники здоров'я населення та методи їх аналізу.
138. Демографічні показники та їх значення для планування медичної допомоги.
139. Захворюваність, поширеність, смертність та летальність: управлінське значення показників.
140. Показники доступності медичної допомоги.
141. Показники ефективності використання ліжкового фонду.
142. Показники ефективності використання кадрових та матеріальних ресурсів.
143. Оцінювання потреб населення у медичних послугах.
144. Аналіз потоків пацієнтів як інструмент планування діяльності закладу.
145. Маркетинг медичних послуг у державному, комунальному та приватному секторі.
146. Пацієнтський досвід та його оцінювання.
147. Репутаційний менеджмент закладу охорони здоров'я.
148. Комунікаційна стратегія закладу охорони здоров'я.
149. Антикризові комунікації у сфері охорони здоров'я.
150. Принципи належного врядування, прозорості, доброчесності та запобігання корупції у діяльності закладів охорони здоров'я.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Голубчиков М.В., Орлова Н.М., Кравчук Н.Г. Аудит медико-статистичної інформації в стаціонарах (лекція)// Практика управління закладом охорони здоров'я. – 2018. - №6. – С. 69-78.
2. Голубчиков М.В., Орлова Н.М. Медико-статистичний аналіз діяльності стаціонарів (лекція)// Практика управління закладом охорони здоров'я. – 2018. - № 7. – С.30-41.
3. Голубчиков М.В., Орлова Н.М., Белікова І.В. Актуальні проблеми та напрями реформування служби медстатистики (Лекція)// Практика управління медичним закладом 2018. - №11. – С.27-32.
4. Голубчиков М. В. Міжнародний досвід використання інтегральних показників для моніторингу та оцінки стану здоров'я населення (Лекція)/ М.В. Голубчиков, Н.М. Орлова. // Україна. Здоров'я нації. – 2017. - №3 (44). – С. 89-94.
5. Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку / Морра Імас Л.Дж., Ріст Р.К. – Київ : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІДу в Україні», 2015. – 580 с.
6. Менеджмент в охороні здоров'я: навчально методичний посібник / за ред. Ю. В. Вороненка – К.: НМАПО, 2014.– 367 с.
7. Громадське здоров'я: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / [В. Ф. Москаленко, О. П. Гульчій, Т. С. Грузєва та ін.] ; за ред. В. Ф. Москаленка. – 3-тє вид. – Вінниця : Нова книга, 2013. – 560 с.
8. Методика перевірки стану обліку і звітності та вірогідності статистичної інформації у лікарняних закладах: методичні рекомендації / М. В. Голубчиков та ін. – К.: МОЗ України, 2013. – 20 с.
9. Голубчиков М.В. Шляхи інформатизації системи охорони здоров'я України (Лекція) / М.В. Голубчиков, О.С. Коваленко. // Здоров'я суспільства. – 2013. – № 3-4. – С. 106-110.
10. Голубчиков М.В. Технологія заповнення основних первинних облікових документів та контролю вірогідності статистичних даних у лікарняних закладах (Лекція)/ М.В. Голубчиков, Н.М. Орлова, Н.Г. Кравчук. // Практика управління закладом охорони здоров'я. – 2013. – № 9. – 88-95 с.
11. Методика аналізу стану здоров'я населення та діяльності лікувально-профілактичних закладів адміністративних територій: методичні рекомендації / М. В. Голубчиков та ін. – К.: МОЗ України, 2011. – 45 с.
12. Управління охороною здоров'я (для післядипломної освіти): Навчально-методичний посібник / за ред. Ю. В. Вороненка – К.: НМАПО, 2010.– 3670 с.
13. Біостатистика : підручник / [В. Ф. Москаленко, О. П. Гульчій, М. В. Голубчиков та ін.]; за ред. В. Ф. Москаленка. – К.: Книга плюс, 2009. – 184 с.

14. Нові технології навчання менеджменту в медицині. Навчальний посібник / За заг.ред. Ю.В.Вороненка, Н.Г.Гойди, О.П.Мінцера, М. Мітчелла. – К: Книга плюс. 2009. – 416 с.
15. Кодування захворюваності та смертності у відповідності до Міжнародної статистичної класифікації хвороб 10-го перегляду: методичні рекомендації / М. В. Голубчиков та ін. – К.: МОЗ України, 2008. – 89 с.
16. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань : Навчальний посібник / [В. М. Лехан, Ю. В. Вороненко, О. П. Максименко та ін.]. – Дніпропетровськ: АРТ-Прес, 2004. – 184 с.
17. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я / [Ю. В. Вороненко, О. П. Гульчій, С. М. Зоріна та ін.] ; за ред. Ю. В. Вороненка. – К.: Здоров'я, 2002. – 357 с.
18. Статистика охорони здоров'я: підручник / Г. С. Столяров, Ю. В. Вороненко, М. В. Голубчиков. – К.: КНЕУ, 2002. – 230 с.
19. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я: навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. / [Ю. В. Вороненко, В. Ф. Москаленко, О. Г. Процек та ін.] ; за ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 680 с.
20. Статистика охорони здоров'я : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Г. С. Столяров, Ю. В. Вороненко, М. В. Голубчиков. – К. : КНЕУ, 2000. – 187 с.
21. Міжнародна статистична класифікація хвороб МКХ-10. – К.: МОЗ України, 1998.- 307с.

Допоміжна література

1. Кравченко В.В. Стан здоров'я населення м. Києва: сучасні тенденції та проблеми/ В.В. Кравченко, Н.М. Орлова, А. В. Кравченко// Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л. Шупика. – 2018. - №30. -. С 504-522.
2. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2017 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – К.: МВЦ «Медінформ», 2018. – 458 с.
3. Показники здоров'я населення та використання ресурсів охорони здоров'я в Україні за 2015-2016 роки// Статистичний довідник, МОЗ України, ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України» - К., 2017, 325 с.
4. Медичні кадри та мережа закладів системи МОЗ України 2015-2016 роки// Інформаційно-аналітичний довідник, МОЗ України, ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України» - К., 2017, 67 с.
5. Голубчиков М. В. Чи можна довіряти українській медичній статистиці?// Ваше здоров'я. – 2015. - №49-50. – С. 8-9.
6. Медична облікова документація, що використовується в закладах охорони здоров'я: Альбом / за ред. М. В. Голубчикова. – К.: МОЗ України, 2012. – 206 с.

7. Голубчиков М. В. Загальнодержавний електронний реєстр пацієнтів: медико-соціальні основи / М. В. Голубчиков, О. С. Коваленко. // Управління закладом охорони здоров'я. – 2012. – №10. – С. 27–32.
8. Голубчиков М. В. Обробка та захист персональних даних в електронному реєстрі пацієнтів / М. В. Голубчиков, О. С. Коваленко // Управління закладом охорони здоров'я. – 2012. – № 12. – С. 16-21.
9. Організація соціологічних опитувань пацієнтів/ їх представників і медичного персоналу в закладах охорони здоров'я: методичні рекомендації/ В. В. Горачук та ін. – К.: МОЗ України, 2012. – 23 с.
10. Голубчиков М. В. Електронний реєстр пацієнтів – етапи створення/ М. В. Голубчиков, О. С. Коваленко // Український журнал телематики та телемедицини. – 2013.- т.11,№1.- С.145-147.
11. Правове забезпечення процесу оформлення лікарем основної обліково-звітної документації медичного закладу. Навчальний посібник до практичних занять. / За ред . Рудень В.В. - Львів. Видавничий дім Наутітус. - 2010.– 629 с.
12. Регіональна система охорони здоров'я: концептуальні підходи до формування її сучасної політики (монографія) / Н. М. Орлова. – К., 2010. – 184 с.
13. Голубчиков М. В. Застосування інформаційних технологій у медичній статистиці // Матеріали з'їзду спеціалістів з соціальної медицини та організаторів охорони здоров'я. – Київ – Житомир, 2008. – С. 32-36.
14. Орлова Н.М. Статистичний облік і аналіз діяльності діагностичних відділень лікувально-профілактичного закладу/ Н. М. Орлова, Л. М. Сироцинська. // Управління закладом охорони здоров'я. - 2008. - № 1. – С.59-76.
15. Менеджмент в охороні здоров'я: Підручник / Під заг. ред. М.І.Хвисюка і І.І.Парфьонової. – Харків: ТОВ «Оберіг», 2008. – Ч.1 – 358 с.
16. Менеджмент в охороні здоров'я: Підручник / Під заг. ред. М.І.Хвисюка і І.І.Парфьонової. – Харків: ТОВ «Оберіг», 2008. – Ч.2 – 550 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт бібліотеки <http://library.vsmu.edu.ua>)
2. Український кардіологічний портал <http://ukrcardio.org/>
3. Асоціація Аритмологів України <https://asar.org.ua>
4. Платформа для кардіоспільноти <https://cardioprostir.com.ua>
5. Всеукраїнська асоціація кардіологів України <https://cardiohub.org.ua>
6. Асоціація інтервенційних кардіологів України <https://stent4life.com.ua/association>
7. Кардіохірургія та інтервенційна кардіологія <http://csic.com.ua/ua/vseukrainskaasotsiatsiia-fakhivtsiv-z-arytmolohii-ta-elektrofiziolohii-sertsia>
8. Медичні калькулятори: <https://www.mdcalc.com/>
9. Відкритий освітній ресурс Empendium. <https://empendium.com/ua/>

10. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини: <http://www.osdm.org/index.php>
11. Останні новини у світі медицини, клінічні випробування та міжнародні гайдлайни (<http://www.medscape.com><https://www.medscape.com>)
12. The European Society for Emergency Medicine <http://eusem.org>
13. Авторитетне фахове видання для медиків по всьому світі British Medical Journal. <https://www.bmjdotcom/> PubMed: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
14. ScienceDirect: <https://www.sciencedirect.com/>
15. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
16. <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
17. <http://www.escardio.org/> 1
18. <http://www.escardio.org/guidelines>
19. <http://www.straghesko.kiev.ua/>
20. <http://www.ukrcardio.org>
21. <http://www.webcardio.org/>

Нормативні документи

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – ст. 141.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. №436-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18. – ст. 144.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 р. №1798-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №6. – ст. 56.
4. Кодекс законів по працю України від 10 грудня 1971 р. №322-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – №50. – Додаток до номеру.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. №8073-X (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – №51. – ст. 1122.
6. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. №2341-III (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №25. – ст. 131.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. №4651-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – №9-10. – ст. 88.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. №435-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40. – ст. 356.
9. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. №1618-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – №40, /40-42/. – ст. 492.

10. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. №2801-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №4. – ст. 19.
11. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 р. №2168-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – №5. – ст. 31.
12. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. №2939-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №32. – ст. 314.
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. №851-IV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №36. – ст. 275.
14. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня.2014 р. №1700-VII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2014.. – №49. – ст. 2056.
15. Про захист персональних даних: Закон України від 01 червня 2010 р. №2297-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – №34. – ст. 481.
16. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. №1023-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №30. – ст. 379.
17. Про звернення громадян: Закон України 02 жовтня 1996 р. №393/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №47. – ст. 257.
18. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. №2657-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №48. – ст. 650.
19. Про лікарські засоби: Закон України від 04 квіт.1996 р. №123/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №22. – ст. 86.
20. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. №222-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – №23. – ст. 158.
21. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори Закон України від 12 лютого 1995 р. №60/95-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – №10. – ст. 60.
22. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. №848- VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №3. – ст. 25.
23. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. №2694-XII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №49. – ст. 668.
24. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення

положення частини третьої статті 49 Конституції України "у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно" (справа про безоплатну медичну допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 29 травня 2002 року №10-рп/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – №23 – ст. 1132.

25. Наказ МОЗ №1422 від 29.12.2016 «Зміни до методики розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини».

26. Наказ МОЗ України №33 від 23.02.2000 «При штатні нормативи та типові штати закладів охорони здоров'я».

27. Наказ №404 від 20.06.2006 «Про внесення змін до наказу МОЗ від 22.05.06 №308 «Про затвердження таблицю оснащення фельдшерсько-акушерських пунктів, лікарських амбулаторій (у т.ч. амбулаторій загальної практики-сімейної медицини) та підрозділів первинної медико - санітарної допомоги лікувально-профілактичних закладів».

28. Наказ МОЗ України №110 від 14.02.2012 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

29. Наказ МОЗ України №1150 від 27.12.2013 «Про затвердження Примірного таблиця матеріально-технічного оснащення Центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та його підрозділів».

30. Наказ МОЗ України №183 від 31.03.2015 «Про затвердження сьомого випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності».

31. Наказ МОЗ України №127 від 02.03.2011 «Про затвердження примірних таблиць оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення центральної районної (районної) та центральної міської (міської) лікарень».

32. Наказ МОЗ України №751 від 28.09.2012 «Про створення та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».

Предметно-тематичні каталоги

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;

7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського;
8. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
9. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.
10. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
11. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
12. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;
13. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека.